

Окремі питання дотримання прав та свобод людини під час законного затримання

Анісімов Д.О., курсант факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Черняк Н.П.*

Відповідно до положень ст. 12 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) під час кримінального провадження ніхто не може триматися під вартою, бути затриманим або обмеженим у здійсненні права на вільне пересування в інший спосіб через підозру або обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення, інакше, як на підставах та в порядку, передбачених КПК України.

Враховуючи наведене вище положення спробуємо проаналізувати окремі аспекти законного затримання згідно КПК України.

Насамперед зазначене затримання слід відрізнити від процесуального затримання, що здійснюється уповноваженими особами відповідно до ст. 208 КПК України. При цьому затримання не уповноваженою службовою особою може здійснюватися як за вчинення кримінального проступку, так і злочину, на відміну від затримання уповноваженою службовою особою, яке здійснюється винятково за вчинення злочину [1, с.514].

Слід звернути увагу на другий принцип захисту осіб, які підлягають затриманню чи ув'язненню в будь-якій формі, встановлений Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН, згідно якого «...арешт, затримання чи ув'язнення здійснюються лише в чіткій відповідності з положеннями закону та компетентними посадовими особами або особами, уповноваженими законом для цієї мети». Не заперечуємо проти важливості існування інституту громадянського затримання, проте вважаємо недоцільним обмеження прав працівників правоохоронних органів відносно можливості адекватного реагування на вчинення кримінальних проступків [2].

Також у КПК України визначено, що не уповноважена на затримання особа, відповідно до ч. 3 ст. 207 КПК України, зобов'язана негайно доставити затриманого до уповноваженої службової особи або негайно повідомити уповноважену службову особу про затримання та місцезнаходження особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення.

За таким видом затримання не уповноваженою на те особою у затриманого, відповідно до ч. 2 ст. 167 КПК України, може бути тимчасово вилучене майно у вигляді речей, документів, грошей тощо, щодо яких є достатні підстави вважати, що вони: 1) підшукані, виготовлені, пристосовані чи використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення та (або) зберегли на собі його сліди; 2) призначалися (використовувалися) для схилання особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення кримінального правопорушення або винагороди за його вчинення; 3) є предметом кримінального правопорушення, пов'язаного з їх незаконним обігом; 4) одержані в наслідок вчинення кримінального правопорушення та/або є доходами від них, а також майно, в яке їх було повністю або частково перетворено.

Таке тимчасово вилучене у затриманого майно кожна особа, яка здійснила законне затримання, зобов'язана одночасно з доставленням затриманої особи до слідчого, прокурора, іншої уповноваженої службової особи передати їм як тимчасово вилучене майно, про що складається протокол. Слід погодитись з думкою Галаган В. І., який зазначає, що у законі залишилося невизначеним

питання про необхідність складання особою, яка здійснила законне затримання, процесуального документа в момент вилучення майна у затриманого, за відсутності поруч уповноваженої особи – якою має бути назва такого документа, структура, порядок складання. Адже в іншому випадку, коли такий документ не потрібно складати особою, яка здійснила законне затримання, у затриманого виникає можливість заявити, що речі, документи чи гроші вилучені не у нього і до них він не має жодного відношення. Та і вилучення перелічених документів без складання протоколу або іншого процесуального документа викликає сумнів у його законності [3, с. 15].

Отже, вирішення зазначених вище проблемних питань в КПК України, на нашу думку, сприятиме дотриманню прав та свобод людини в умовах сучасності та досягненню визначених у ст. 2 КПК України завдань кримінального провадження.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я., Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.
2. Меживой В.П., Меживой О.В. Актуальні питання затримання осіб за новим КПК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.corr-lguvd.lg.ua/d130106.html.
3. Галаган В. І. Реалії і проблеми нового КПК / В. І. Галаган, О. І. Галаган // Юрид. часопис Нац. акад. внутр. справ. – К., 2013. – № 1. – С. 13-19.

Виконання процесуальних рішень слідчого та напрями їх удосконалення

Шкуратовський Д.В., курсант ННІПФПСКМ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Азаров Ю.І.*

На сьогоднішній день слідчий у кримінальному судочинстві виконує важливі процесуальні функції, зумовлені поставленими перед ним завданнями, пов'язаними із необхідністю здійснення неупередженого розслідування та встановлення об'єктивної істини в кримінальному провадженні. Вони вимагають глибоких професійних знань слідчого та навичок їх практичного застосування, розвиненого почуття особистої відповідальності, толерантності в спілкуванні, комунікабельності, дисциплінованості, наполегливості й працьовитості, високого рівня правової культури. За результатами проведення ним процесуальних дій слідчий приймає рішення, спрямовані, насамперед, на встановлення всіх істотних обставин провадження та подій, що мали місце в дійсності. Тож основним результатом роботи слідчого є всебічне, повне й неупереджене розслідування кримінального провадження та прийняття при ньому процесуальних рішень, спрямованих на реалізацію завдань кримінального судочинства.

Проблемами повноважень прокурора у кримінальному судочинстві були призначені праці значної кількості науковців, а саме: С. А. Альберт, Ю.П. Аленін, В.П. Бахін, М.І. Бажанов, Р.С. Белкін, В.Д. Берназ, В.І. Галаган, Ю.М. Грошевий, А.Я. Дубинський, М.В. Костицький, В.О. Коновалова, І.В. Басиста, А.В. Іщенко, П.А. та ін.

Процесуальна діяльність слідчого складається з прийняття процесуальних рішень та їх виконання. Порядок виконання процесуальних рішень залежить від виду реалізованого рішення і в основному визначений у кримінальному процесуальному законі. Законність дій по виконанню рішення, таким чином, визначається законністю самого рішення і дотриманням відповідних правил, встановлених у законі для реалізації такого виду рішень. Якщо розглянути поняття законності в аспекті прийняття слідчим рішень в кримінальному